

Tampereen kaupungin kasvatusta- ja opetuslautakunnalle

Aihe: Saksan kielen opetus Tampereella / lautakunnan kokous 8.9.2026

Arvoisa apulaispormestari, arvoisa kasvatusta- ja opetuslautakunta,

saamamme tiedon mukaan käsittelette kokouksessanne 8.9.2026 perusopetuksen saksapainotuksen muuttamista kielirikasteiseksi opetuksi. Pyydämme lautakuntaa säilyttämään nykyisen laajamittaisen saksankielisen opetuksen.

Lähelle äidinkielistä tasoa tähtäävä saksanopetus on Tampereen ainutlaatuinen erityispiirre ja tärkeä vetovoimatekijä. Sen supistaminen vaarantaisi vuosikymmenten kehitystyön tulokset ja mitätöisi jo tehtyjä investointeja.

Saksapainotus oli vastikään mukana Opetushallituksen rahoittamassa kaksikielisen opetuksen kehittämishankkeessa. Hankkeessa täydennyskoulutettiin opettajia sekä laadittiin opetuksen suunnittelua ja toteutusta tukevat käsikirjat. Valtakunnallista kiinnostusta herättäneet toimintamallit on julkaistu Opetushallituksen sivuilla. Kaupunki osoitti hankkeeseen osallistumalla haluavansa sitoutua kaksikielisen opetuksen kehittämiseen.

Näennäinen säästö voi tulla kalliiksi

Tampereen vuoteen 2035 ulottuvan *Kansainvälisellä osaamisella kasvuun* -strategian tavoitteena on houkutella kansainvälisiä osaajia ja vahvistaa kaupungin pitovoimaa. Saksankielisten luokkien heikentäminen toimisi tätä tavoitetta vastaan, sillä luokat helpottavat korkeasti koulutettujen muuttajien ja heidän perheidensä asettumista Tampereelle.

Luokkia käyttävät saksankielisten perheiden lisäksi eri maista tulevat kansainväliset asiantuntijat ja saksankielisillä alueilla työskennelleet suomalaiset paluumuuttajat. He ovat usein kaupungille merkittäviä veronmaksajia. FISTA-koulun englanninkieliset luokat eivät yksin korvaa saksankielistä koulupolkua saksankielisistä maista tulevien asiantuntijoiden näkökulmasta.

Esitetty säästö ei siksi välttämättä ole todellinen säästö. Jos saksankielisen opetuksen heikentäminen vähentää kansainvälisten osaajien ja heidän perheidensä halua muuttaa Tampereelle, kaupunki voi menettää verotuloja, työpaikkoja ja kasvumahdollisuuksia. Samalla menetetään jo tehtyjen koulutusinvestointien hyötyjä.

Saksan osaaminen tukee suomalais-saksalaista yhteistyötä muun muassa vety- ja terveysteknologiassa, turvallisessa digitaalisuudessa, kone- ja liikennetekniikassa, akkuteknologiassa sekä kestävässä rakentamisessa ja elintarviketuotannossa. Onnistuessaan tämä yhteistyö voi tuoda Tampereelle työtä ja tuloja.

Oppilasmääristä tarvitaan kokonaiskuva

Säästöesityksen perustelu oppilasmäärän laskusta perustuu vain ensimmäisen luokan aloittajamääriin. Tämä ei anna kokonaiskuvaa toiminnan kehityksestä. Oppilasmääriä tulisi arvioida kaikilla luokka-asteilla ja pidemmällä aikavälillä, sillä Tampereelle muuttaa oppilaita myös myöhemmin.

Nykyisellä kahdeksannella luokalla on 16 oppilasta, vaikka samalla vuosiluokalla oli ensimmäisellä luokalla vain seitsemän oppilasta. Vaihteluihin on lisäksi vastattu joustavasti yhdistämällä kaksi ikäluokkaa suuremmaksi opetusryhmäksi.

Saksapainotus ei ole oman äidinkielen opetusta

Säästöesityksen tausta-aineistossa arvioidaan, että oppilaat siirtyisivät oman äidinkielen opetukseen, jos laajamittaista saksanopetusta ei olisi tarjolla. Tässä rinnastetaan kuitenkin kaksi eri opetusmuotoa ja kohderyhmää.

Oman äidinkielen opetus on tarkoitettu oppilaille, joiden kotikieli on myös saksa. Saksapainotus puolestaan on avoin kaikille tarvittavan pohjakielitaidon hankkineille oppilaille, ja kielipolun voi aloittaa jo päiväkodissa. Oppilaisiin kuuluu suomalaisia perheitä, kansainvälisiä asiantuntijaperheitä ja saksankielisiltä alueilta palaavia perheitä. Opetusmuodot palvelevat siten eri oppilasryhmiä ja tavoitteita.

Yhdenvertaisuus ei tarkoita tasapäistämistä

Saksankieliset luokat muodostavat avoimen ja saavutettavan kielipolun. Yhdenvertaisuus ei tarkoita sitä, että kaikki tekevät ja osaavat samaa – esimerkiksi osaavat keskinkertaisesti tai hyvin vain yhtä ainoaa kieltä. Silloin kyse ei olisi tasapuolisuudesta vaan tasapäistämisestä.

Jos yhdenvertaisuutta käytetään perusteena saksankielisen opetuksen lopettamiselle, samalla perusteella olisi vaikea perustella englanninkielistä opetusta, sillä sekään ei koske kaikkia oppilaita. Tasapuolisuus toteutuu silloin, kun yhteiskunnalle tarpeellisia eri kieliä voi aidosti opiskella ja niiden osaamiseen syventyä. Myös muiden Tampereen koulujen oppilaiden oikeus opiskella muita A-kieliä kuin englantia, kuten A-saksaa, tulee turvata.

Kieliosaaminen on tulevaisuuden pääomaa

Saksan kielen merkitys on kasvanut muun muassa eurooppalaisessa ja kahdenvälisessä maanpuolustusyhteistyössä, EU-politiikassa sekä Keski-Euroopan maiden kanssa tehtävässä yhteistyössä. Tekoälyn aikakaudellakin syvälinen kieli- ja kulttuuriosaaminen on tärkeää pääomaa.

Pyydämme lautakuntaa katsomaan yksittäistä säästöriiviä pidemmälle. Vuosikymmenten aikana rakennetun ja vastikään edelleen kehitetyn saksankielisen koulupolun purkaminen ei ole todellista säästämistä, jos samalla menetetään aiempien investointien hyödyt, kansainvälisiä osaajia, verotuloja sekä tulevia työpaikkoja ja kasvumahdollisuuksia.

Tampereen kannattaa vaalia sitä, mikä tekee kaupungista erityisen ja houkuttelevan. Saksapainotus on pitkäjänteisen työn tulos, avoin kielipolku ja investointi kaupungin tulevaisuuteen. Pyydämme siksi lautakuntaa säilyttämään nykyisen laajamittaisen saksankielisen opetuksen.

Ystävällisin terveisin,

Johanna Hovilainen

Aue-Säätiö

Maija Hirvonen

Saksan kielen, kulttuurin ja kääntämisen professori, Tampereen yliopisto

Juliane Mikkonen

Tampereen Saksalainen Kulttuurikeskus, johtaja

Kirsi Aaltonen-Kiianmies

Suomen Saksanopettajat ry:n pj

Alexandra Matschke

Tampereen kaupungin maahanmuuttajaneuvoston varapuheenjohtaja
Tampereen kaupungin yhdenvertaisuus- ja tasa-arvotyöryhmän varajäsen

Juha Koski

Tampereen kauppakamari, johtaja; Saksan liittotasavallan kunniakonsuli

Dieter Hermann Schmitz

Tampereen Suomalais-Saksalainen Yhdistys, pj